

Førend jeg gaaer over til Enkeltheberne og de i dem fremtrædende Principer, ønsker jeg med et Par Ord at omtale nogle Ytringer, der igaar falbt fra ærede Talere. Den ærede Rigsdagsmand fra Slagelse (Jonnesbeck) klagede saaledes over, at Kjøbstæderne vare prægraverede; han sagde, at man havde taget Privilegierne fra dem, og at man derfor havde saameget mere Grund til at sørge for, at de ikke bleve prægraverede. Dette herover dog vist paa en fuldstændig Misforstaaelse af Forholdet, thi Kjøbstæderne blive ikke prægraverede; der maa tages ganske andre Hensyn end dem, der traadte frem igaar ved Bedømmelsen af, hvorledes Skattebyrden i Virkeligheden er fordeelt omkring i Landet, men herpaa skal jeg ikke nu indlade mig. Man hører en almindelig Klage over Prægravation. Man hører Klage over, at Byerne blive prægraverede ligeoverfor Landet, man hører næsten daglig, at Forstæderne blive prægraverede ligeoverfor den egentlige By, men dette berører vistnok Alt paa en Misforstaaelse af de rette Forhold. Der blev dernæst bemærket, at man har taget Privilegierne fra Kjøbstæderne og derfor skyldte dem Hensyn, men selv om vi ville stille os paa det Standpunkt, at vi have taget Noget fra dem, vilde den ærede Rigsdagsmands Opfattelse dog være urigtig, hvad enten han staaer paa det ene eller det andet Standpunkt, hvad enten han forsværer, hvad han kalder Kjøbstædernes Privilegier, eller han hører til dem, der ønske disse Privilegier ophævede. Dersom han hører til dem, der ønske Uligheden mellem Land og By ophevet, da vil han jo vide, at Rigsdagen og hele Lovgivningsmagten gik ud fra, at man ved at tage disse Privilegier bort langt fra at tilføje Kjøbstæderne nogen Skade tværtimod gjorde dem et stort Gode, idet man derved gav dem Frihed til at udvikle sig. Naar han derimod staaer paa det andet Standpunkt, da maa han dog erindre, at Privilegierne ikke bleve tagne fra dem i det Omfang, som han meente; der blev endnu en stor Deel tilbage; Bestemmelserne om, at Haandværk ikke maa drives inden en vis Afstand fra Byen, staaer f. Ex. endnu.

Den ærede Rigsdagsmand for Marhuus Amts 1ste Valgkreds (Winther) talte om, at Staten

havde Ret til Embedsmændenes hele Arbeidskraft og Arbeidstid. Der er meget Sandt deri, og jeg maa i det Hele i mange Punkter samstemme med, hvad den ærede Rigsdagsmand igaar yttrede, men jeg vil dog gjøre opmærksom paa, at naar man vilde drive dette Princip til det Yderste, da vilde man komme til, at gaae den virkelig arbejdsomme og arbejdsdygtige Mand meget for nær; det vilde man gjøre, dersom man af ham vilde fordrø, at han skulde blive ved at arbejde saameget, som hans Tid og Kræfter paa nogen Maade strakte til, og ikke lade det komme til saa at sige et Compromis mellem hans Evner og de Fordringer, man med Vilighed kan stille til ham efter den nedarvede Tradition og efter de forskjellige Arbejders rimelige Fordeling mellem de Embedsmænd, der findes paa et vist Sted. Jeg kunde have Tilbøjelighed til at imøbegaae nogle almindelige Betragtninger, som den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning) igaar fremsatte om Latiniteten; men det ligger saafjernt fra Finantsloven, at jeg ikke skal indlade mig derpaa. Hvad § 8 angaaer, da finde vi jo først under A. h. en Sum af 27,992 Rdl. slaaet endelig fast som Kongerigets Tilskud til Fattigvæsenet for Kjøbenhavn; det kan altsaa ikke nytte at tale mere om denne Sag; men jeg kan dog ikke undlade at gjentage, at jeg ikke er bleven tilfredsstillet ved de Grunde, der ere anførte for en saadan Ordning af Sagen. Under A. l. findes opført 96 Rdl. til et Læseselskab for Kunstnere og Haandværkere. Det har glædet mig at see dette, og det maa maaskee være mig tilladt i den Anledning at gjøre nogle Bemærkninger. Der er ikke her i Hovedstaden noget Bibliothek for den store Befolkning, hvor den kan søge Læsning i sin Fritid, saaledes som Tilfældet er i flere andre store Stæder, navnlig i London. Der er Mænd, der i en Række af Aar have ønsket paa, om muligt, at bringe noget Saadant igang her i Byen, og navnlig troede jeg, det vilde kunne have lykkedes i forrige Winter. Dette er imidlertid ikke skeet, men Sagen er dog kommen saa vidt, at man kan vente, at der vil blive oprettet et Bibliothek for flere tusende Haandværkere, hvor de deels kunne sidde og læse og deels hente Bøger fra. Nu er det altsaa ikke min Mening, at Staten